

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕХНІКУМ ПРОМИСЛОВОЇ АВТОМАТИКИ
ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

МАТЕРІАЛИ

III-ї науково-методичної конференції
серед викладачів ВНЗ I-II рівнів акредитації
Одеської національної академії харчових технологій

***Послідовність загальної середньої, професійної та вищої
освіти як потреба і виклик сучасного суспільства***

25 березня 2016 року

Одеса-2016

Склад оргкомітету конференції:

Голова:

Трішин Федір Анатолійович

проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н, доцент

Заступник голови:

Єпур Ольга Сергіївна

директор технікуму промислової автоматики ОНАХТ

Члени оргкомітету:

Глушков Олег Анатолійович

директор технікуму газової і нафтової промисловості ОНАХТ

Коваленко Анатолій Володимирович

директор Одеського технічного коледжу ОНАХТ

Левчук Юлія Сергіївна

заступник начальника методичного відділу ОНАХТ

Лукіяник Олександр Григорович

директор механіко-технологічного технікуму ОНАХТ

Мураховський Валерій Генріхович

начальник методичного відділу ОНАХТ, к.ф-м.н., доцент

Секретар оргкомітету:

Оксаніченко Вікторія Леонідівна

заступник директора з навчально-методичної роботи технікуму промислової автоматики ОНАХТ

Напрями роботи конференції:

1. Організаційні та методичні засоби впровадження новітніх технологій навчання, виховання студентів та забезпечення якості освіти.
2. Використання інформаційних та комунікаційних технологій в освітньому процесі.
3. Організація самостійної роботи студентів як важлива складова забезпечення якості вищої освіти.
4. Формування професійних компетентностей майбутнього фахівця.

ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ MOODLE В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	
Корнієнко Ю.К.	73
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
Ксендзенко О.П.	76
ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ РІЗНИХ ФОРМ ТА МЕТОДІВ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ (НА ПРИКЛАДАХ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ЕЛЕМЕНТАМИ АНАЛІЗУ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ)	
Левчук Т.Г.	83
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	
Нікішин В. П.	88
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Нічик Н.О.	93
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	
Овсова Г.В.	99
ВИХОВАННЯ ДУХОВНОСТІ У СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	
Ольховська В.В.	105
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ТВОРЧОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Склярова Ю.О.	111
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ	
Скорнякова О.В.	116
ОЦІНКА ЯКОСТІ ОСВІТИ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТІСТНОГО ПІДХОДУ	
Стоянова Р.В.	125
ПЕРЕВАГИ ІНТЕГРАЦІЇ СЕРЕДНЬОЇ, ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ПРИКЛАДІ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ОТКОНАХТ	
Суліма Ю.Ю.	130
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНІ СПОСОБИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ	
Ткачук О.М.	133
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Федоров М.О.	141

*Левчук Т.Г.
викладач історії*

Технікум газової та нафтової промисловості ОНАХТ

**«ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У
СТУДЕНТІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ РІЗНИХ ФОРМ ТА МЕТОДІВ
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ (НА ПРИКЛАДАХ ПРОВЕДЕННЯ
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ЕЛЕМЕНТАМИ АНАЛІЗУ АРХІВНИХ
ДОКУМЕНТІВ)»**

Сучасна Україна переживає далеко не найкращий період свого розвитку . Важкі випробовування, які встали на шляху українського народу до демократії, справедливості, гуманізму, соціального процвітання, змушують не тільки шукати виходи з складної ситуації, а й, що є дуже важливим, - визначити причини драматичних викликів історії, проаналізувати помилки і недоліки, задля не повторення їх надалі.

Глибокий аналіз усіх кризових явищ залишається за політологами, соціологами, економістами. З точки зору викладача – історика вбачаю коріння цих проблем у недостатній інформаційній та виховній роботі, яка мала проводитися на різних ступенях навчальної системи України. Людина повинна знаходити і опрацьовувати інформацію, узагальнювати її, самостійно робити висновки, наводити аргументи, відстоювати свою точку зору, розбиратися у хитросплетіннях політичного і економічного життя навколо себе – освітня система має формувати поряд із професійними навичками ще й інформаційні компетентності. Та можливе це лише за умови наявності достатніх знань у різних сферах, широкого кругозору, сформованого на загальних моральних цінностях, національно – патріотичного світогляду. Безперечно, першочергова роль у формуванні сучасної людини віддається освіті. Сьогодні – учні, завтра – активні учасники суспільного життя. Саме у навчальних закладах закладаються базові складові для формування самодостатньої, вихованої, освіченої, соціально-зрілої людини, яка повинна стати активним учасником суспільного життя держави, людиною, яку не зіб'ють з шляху істини непорядна пропаганда чи нагла неправда.

Величезний історичний досвід, досягнення усіх наук, зокрема тих, що пов'язані з вивченням історії, збереженням історичної пам'яті і дає можливість сформувати вміння оцінювати, аналізувати і створювати своє бачення минулого і майбутнього.

Сучасна молодь відрізняється від нас – вони не знають що таке «Есть такое мнение!», вона звикла до свободи, плюралізму, різноманіттю думок, мають свою точку зору - вірну чи не вірну. Особливо це виявляється у сучасних умовах, коли доступ до інформації дуже широкий – починаючи від поглядів у сім'ї, закінчуючи інтернет-ресурсами. Сьогодні підлітків необхідно зацікавити інформацією, розпалити його допитливість. Особливість історичної науки, у порівнянні із природничими науками, полягає у тому, що конкретні історичні події та явища, тобто сама історія, не підлягають

експериментальному дослідженню, їх не можна відтворити науковим експериментом. Тому дуже важливим у викладанні історії, узагальненні минулого людини і суспільства є навчання на основі вивчення певних конкретних історичних фактів.

Відомості про минуле людства різноманітні. Особливо багато історичних фактів відображено у складі письмових пам'яток у вигляді законодавчих, державних та приватних актів. Усі ці форми називаються історичними джерелами. Історичне джерело є основним у процесі вивчення історії. Тим важливіше, наскільки викладач може використати науковий та виховний потенціал історичного джерела у формування світогляду молоді. Велика кількість історичних джерел знаходяться у спеціальних сховищах – архівах. Національний архівний фонд України становить одне з найбільших багатств та інформаційних ресурсів українського народу, складову частину вітчизняної і світової спадщини.

Робота з архівними документами, безумовно, є прерогативою науковців, краєзнавців. Та, частіше, саме під час навчання у молодій людині зароджується цікавість до історії, до дослідження. Саме цю цікавість, допитливість студента викладачі повинні зберегти і підтримати. Роль викладача зводиться до того, щоб навчити студента прочитати, зрозуміти історичний документ, його проаналізувати, зробити висновки конкретно історичні, не політизовані. Як це зробити?

Сьогодні стрімко змінюється суспільство, змінюється спосіб сприйняття інформації і тип мислення молоді. Якщо старші покоління використовували тип мислення текстоцентричне – тобто інформацію черпали більше з будь-яких великих обсягів інформативних матеріалів, то сьогодні психологи виділяють новий тип сприйняття інформації – кліповий, або фрагментарний. Цей тип передбачає неможливість підлітка зосередитися на усьому обсязі інформації, він не опановує великі тексти, молода людина запам'ятовує лише якісь інформаційні уривки, щось схоже на кліп чи рекламу тієї чи іншої проблеми. Це погано, але це є реальність сьогодення. Можливо цей недолік треба використати викладачам. Серед великої кількості узагальнень, розмірковування, можна зробити акцент на конкретних фактах, документах, для того, щоби студенти в цілому зрозуміли історичне явище. Досвід доводить, що подібна робота є дуже цікавою для молоді аудиторії, матеріал запам'ятовують і в подальшому використовують і для репродуктивного викладення знань і для деякого аналізу.

Вже декілька років на заняттях з історії України я використовую архівні документи (звичайно - копії) за тими чи іншими темами. Документи стосуються в першу чергу нашого регіону і це викликає неабиякий інтерес. Саме краєзнавчі матеріали допомагають молоді доторкнутися до істини, усвідомити нерозривний зв'язок, єдність історії свого села чи міста з історією та сьогоденням країни; відчутти причетність до них кожної людини, кожної родини. Робота з архівними документами дає можливість наблизити історію країни до рівня видимих, конкретних її уявлень про рідний край, наповнити

її персоналіями, довести, що документ є джерелом реальних знань, що кожна людина є суб'єктом історії.

Робота з документами, як і всяка інша діяльність студентів поділяється на декілька частин: по-перше: орієнтовано – мотиваційна, коли студент знаходить для себе особисту мету, вважає цю роботу важливою для себе, наприклад: пошуки та опрацювання матеріалів пов'язаних із родинами студентів та викладачів ТГНП під час Другої світової війни. В архівних матеріалах, мемуарах студенти шукають зв'язки зі своєю місцевістю, знаходять знайомі прізвища, намагаються порівнювати події у документах із власними знаннями та досвідом. По - друге: операційно– виконавча: безпосередній аналіз документу. Дуже важливий третій елемент: рефлексивно-оцінюючий – студент оцінює свої досягнення, свої творчі здібності і перспективи подальшого розвитку, свого самовдосконалення. Звичайно, гарний результат досягається за умови свідомого ставлення до роботи.

Архівні документи використовуються під час лекційного заняття для конкретної ілюстрації теми, а також під час семінарського, або ж іншого практичного заняття.

Під час лекції викладач проводить фронтальну роботу з аудиторією. Педагог має зацікавити слухачів історичним джерелом. Він не тільки знайомить студентів із документами, а й наглядно демонструє методи роботи з документами, навчає студентів вилучати і сприймати інформацію – візуальну і змістовну. Викладач сам читає і проводить розбір історичного документу, а студенти сліdkують за його коментарями. Надалі самостійна робота студентів буде значно кращою, якщо викладач допомагає розібратися у конкретній історичній ситуації, в умовах якої з'явився документ, якою була ситуація у державі, області, іноді – міжнародна ситуація, виділяє рік видання документу. Звертає увагу слухачів на зовнішній вигляд матеріалів – у якому стані знаходиться запис, якість паперу, стиль та грамотність написання, машинописний текст чи написаний від руки, чому є помилки, хто писав, з якою освітою і таке інше. Обов'язково акцентується головна ідея документу, висновок - які процеси у суспільстві підтверджує наданий документ, які наслідки для населення мали ці процеси.

Самостійно студенти опрацьовують архівні документи під час практичної роботи. Кожний з них отримує теку із підготовленими матеріалами: репринтна копія документів та пам'ятка дослідження документу, питання та завдання, довідкові матеріали. Документ у теці повинен бути доступним за рівнем складності для студентів, так саме, як і методика опрацювання джерела. Обов'язково чітко викреслюється завдання для студента.

Під час аналізу матеріалу викладач переслідує декілька цілей, які відносяться до технології завдань відтворювального та перетворюючого рівнів. Відтворювальний рівень передбачає записи і пояснення основних понять, визначення хронологічного періоду, знаходження у тексті джерела фактів, подій, явищ, письмові відповіді на запитання викладача. Перетворюючий рівень потребує від студента детальний аналіз документа,

виділення головної ідеї, деякі порівняння із іншими джерелами, складання коротких тезисів, як висновків проведеної роботи. Для особливої категорії студентів допускається більш творча робота, наприклад осмислення документу, визначення його місця серед інших матеріалів, порівняння самого явища чи події із позицією автора документа, написання творчого звіту, твору чи презентації проекту. Подібну роботу можна виконати вдома, як домашнє завдання. Робота викладача в групі дуже диференційована, все залежить від рівня підготовки студентів.

Комплекти архівних матеріалів збираються за темами, наприклад: велику зацікавленість у студентів викликають місцеві документи за темою «Суцільна колективізація України». В Одеському обласному архіві є колосальна кількість документів, які розповідають нам про період колективізації, політику «розкуркулення», періоди голоду в нашому регіоні, становлення колгоспної системи, створення однієї з перших МТС у Радянському Союзі (Біляївська МТС), статистичні данні про досягнення колгоспників, рівень народження та смертності по роках і таке інше.

Під час лекції викладач оголошує тему, за якою аудиторія буде працювати – «Суцільна колективізація України». Розповідь торкається основних положень наданої теми: можливі варіанти вирішення земельного питання, реформування села, умови і методи проведення колективізації в Україні. Студенти, відповідаючи на питання викладача, самі роблять висновки та пояснюють причини створення саме колективних господарств – колгоспів на селі. Обговорюються основні законодавчі документи, за якими діяла влада: постанови уряду про суцільну колективізацію українського степу, лист Косіора, так званий «Закон про п'ять колосків», постанову про початок політики розкуркулення. Викладач акцентує увагу студентів на нових датах, термінах. Теоретичні пояснення підкріплюються документами, а саме: викладач коментує Акт про розкуркулення селян села Куртовка Буденовської сільради Тарасо-Шевченківського району Одеського округу. Одрразу визначається дата написання документа – 1930 рік, лютий місяць. Звертається увага на зовнішній вигляд документу – написаний від руки, з граматичними помилками, українською мовою – зрозуміло, що комісія з розкуркулення складалася у тому числі із селян цього села, які наразі представляли колгоспну владу. Акт складений у вигляді таблиці, в ній перераховуються все майно, яке забирали у громадянина села Бондаренка Федора, куркуля: коні, повозка, плуг, коса, часи, сундук, замки, ложки, каструлі, полова, гардероб і таке інше – усі предмети та продукти, які власне, й складали увесь скарб селянської родини. У акті вказувалася кількість відібраного, наприклад: курки – 3, плуг -1, подушки -2, борона -1, дзеркало -1, муки – 3 пуда, проса -5 пудів і таке інше. Влада відібрала також будівлю, це значило, що селян мали вивезти за межі села. У документі зустрічаються нові терміни, незнайомі студентам: куркуль, гарба, канাপка, пуд, переріз, власне термін «розкуркулення». Разом із аудиторією обговорюються питання за текстом документа - загальне: до якого історичного періоду можна віднести цей документ, та конкретне: чи дійсно можна назвати Бондаренка Федора заможним селянином, якій підлягає розкуркуленню, якщо

складений список по суті і перераховує все його майно. Разом студенти доходять висновку, що розкуркуленню підлягали не тільки куркулі, а й середняки, які були не згодні з новою політикою. Про це свідчить інший документ - «Список кулаков подлежащих выселению по Червоно-Повстанченскому району Одесского округа по с. Троицкому». У списку названі прізвища селян та членів їхніх родин (Опря, Чебан, Мунциян), їх вік, опис майна, причини арешту селян, наприклад: «агитирует против Советской власти, принимал участие в подготовке и выступлению кулаков с семьей в полном составе», «имеет связь с попами», «ведет агитацию против коллективизации». Після розкуркулення матеріальний стан селян нульовий – «ничего нет» - так записано у документі. І абсолютна впевненість у своїй правоті – на питання «Правильно раскулачен?», відповідь одна – «правильно». Питання для аналізу документа – якими методами боролися із заможними селянами, чім відповідали селяни? Під час самостійної роботи студенти працюють, використовуючи спеціальну пам'ятку. Вона складається з таких завдань:

- Визначить назву документу, дату написання чи друку, автора документа;
- Опишіть зовнішній вигляд документа;
- Визначить особу чи особи, про яких йде мова;
- Охарактеризуйте події, про які розповідається;
- Знайдіть незнайомі терміни у тексті, дайте визначення;
- Визначить, якої конкретної історичної теми стосується документ;
- Знайдіть у тексті терміни, які стосуються історичної теми;
- Дайте відповідь на конкретне питання до кожного документу;
- Складіть невеличку доповідь (тезиси), презентацію за результатами аналізу документа (ваше ставлення до події, явища, діячів, про яких йде мова).

Виконуючи кожне з цих завдань студент складає загальну характеристику документу, закріплює знання з навчальної теми, запам'ятовує яскраву ілюстрацію до історичної теми, намагається застосувати свої творчі здібності, навчається самостійному дослідженню. Робота студентів оцінюється індивідуально, відповідно до рівня поставлених завдань. В цілому мова йде про формування у студентів елементів інформаційної компетентності: оволодіння системою наукових знань, засвоєння нових методів навчальної, навіть наукової, діяльності на основі актуалізації власного досвіду, володіння новими вміннями, навичками самоорганізації, розкриття своїх творчих можливостей, прояву емоційного ставлення до історичного матеріалу. Робота з історичними документами важлива не тільки через збільшення ефективності навчального процесу, вона виконує ще й серйозну виховну справу, сприяє духовному зростанню молодого покоління.